

DRUMUL ECHILIBRULUI FINANCIAR

Virgil N. Madgearu

OPERA OMNIA

TIPO MOLDOVA

VIRGIL N. MADGEARU

DRUMUL
ECHILIBRULUI
FINANCIAR

PROBLEME ACTUALE ALE
ECONOMIEI ROMÂNEȘTI

Coperta: *Cristian Almășanu*

Coordonator Colecție: Gh. Buzatu,

Membru Corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România

Consultant științific:

Lector univ. dr. Bogdan Ștefanachi

Proiect editorial: Roxana Alexandra Costinescu

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național al
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.)

Ediție anastatic

Iași, 2010

Tipo Moldova,

E-mail: office@tipomoldova.ro

VIRGIL N. MADGEARU

DRUMUL
ECHILIBRULUI
FINANCIAR

PROBLEME ACTUALE ALE
ECONOMIEI ROMÂNEȘTI

TIPO MOLDOVA

CUPRINSUL

	<u>Pag.</u>
<i>Prefață</i>	3
<i>Introducere</i>	5

PARTEA I: MONEDA.

CAPITOLUL I

STABILIZAREA LEULUI.

Politica de revalorizare în perioada anterioară stabilizării . .	13
Repercusiunile politicii de revalorizare	14
Influența măsurilor economice contradictorii	16
Dela revalorizare, la stabilizare precipitată de fapt	16
Pierderile de devize și capitaluri în 1928	17
Nesinceritatea bugetară, factor agravant al erorilor monetare .	18
Repercursiunile asupra vieții economice	19
Condițiuni neprielnice unei stabilizări monetare	19
De ce totuși, stabilizarea nu putea fi amânată	21
Operațiunea stabilizării considerată mijloc de însănătoșire a vieții economice	22
Prevederile planului de stabilizare	22
Destinația sumelor din împrumut	23
Situația Băncii Naționale, după stabilizare	25
Politica de lichidare a arieratelor și rezultatele obținute . . .	26
Efortul pentru restabilirea echilibrului bugetar	27
Persistența defectelor organismului de credit	29
Politica de credit a institutului de emisiune	31
Brusca depresiune pe piața financiară	32
Ruperea echilibrului între prețurile agricole și industriale . .	32
Ameliorarea balanței comerciale și poziția balanței plăților . .	33
Anul stabilizării, perioadă de convalescență, întreruptă de simpto- mele premergătoare ale depresiunii mondiale	34

CAPITOLUL II

MONEDA IN CURSUL DEPRESIUNII ECONOMICE MONDIALE.

A) <i>Dela Crahul dela New-York, până la criza financiară din Europa Centrală</i>	36
Cum s'a repercutat depresiunea mondială asupra economiei ro- mânești	36
Retragerea capitalurilor străine de pe piața monetară	37
Prăbușirea prețurilor	38
Adâncirea fenomenului de forfecare a prețurilor agricole și în- dustriale și scăderea venitului național	38

	Pag.
Situația favorabilă a balanței comerciale anihilată de exodul capitalurilor	39
Sdruncinarea profundă a edificiului creditului	40
Preponderența factorilor economici asupra celor monetari	41
Perioada Februarie—Noembrie 1929	41
Perioada Decembrie 1929—Iunie 1930	42
Perioada Iulie—Noembrie 1930	43
Perioada Decembrie 1930—Mai 1931	43
Prețul cu care am păstrat poziția monedei, în perioada stabilizării	44
B) <i>In timpul crizei bancare și financiare din Europa Centrală.</i>	45
Factorii financiari recapătă preponderența	45
Gravitatea și amploarea crizei bancare	45
Repercusiunile crizei bancare asupra Băncii Naționale	46
Prețurile și valoarea producției continuă să scadă	47
Comerțul exterior înregistrează primele dificultăți	48
Măsuri insuficiente pentru a remedia o situație bugetară dezastruoasă	49
C) <i>Perioada restricțiilor internaționale dela suspendarea etalonului aur din Anglia și până astăzi</i>	50
Directivele măsurilor restrictive în domeniul monetar	50
Repercusiunile lor asupra economiei noastre naționale	51
Evoluția comerțului exterior în regimul restricțiilor internaționale	52
Valoarea producției și venitul național în scădere continuă	55
Ușoară ameliorare în agricultură și agravare a poziției creditului	56
Întârzierea măsurilor de apărare a monedei	58
Efectele introducerii restricțiilor monetare	58
Mișcarea devaloarei în cursul anului 1932	60
Poziția reală a Băncii Naționale la sfârșitul anului 1932	61
Credite străine contractate și aurul cedat de Banca Națională	62
Inrăutățirea situației monetare în 1933	63
Banca Națională pierde controlul plăților externe	65
Politica comercială, responsabilă de situațiunea dezastruoasă din 1934	65

CAPITOLUL III

POZIȚIA ACTUALĂ A LEULUI.

Condițiunile monedei în regimul convertibilității și în regim de restricțiuni	68
A) <i>Plățile externe, dela stabilizarea leului până la introducerea controlului plăților externe</i>	69
Epuizarea rezervelor de devaloare pentru păstrarea convertibilității leului	69
B) <i>Plățile externe, după introducerea reglementării comerțului de devaloare și până în prezent</i>	70
Volumul mijloacelor de plată dobândite și cedate de Banca Națională	71
Defectele sistemului de distribuire a mijloacelor de plată externe proporțional, volumul plăților prin compensație a crescut continuu	72
Sistemul inechitabil al compensațiilor sdruncină însăși moneda	74
Exportul în compensație, mijloc de comprimare a exportului	75
Originea și evoluția operațiunilor de compensație	75
Compensațiunile în 1933 și 1934	77
Operațiunile de compensație au falsificat situațiunea importului	77
Dezastrul compensațiilor în cifre	78
Sistemul compensațiilor a agravat poziția monedei	79

CAPITOLUL IV

*PRIVIRE RETROSPECTIVĂ ASUPRA POLITICII MONETARE
DELA STABILIZARE.*

In 1929, stabilizarea leului era o necesitate	80
In condițiuni normale, adaptarea la noua monedă, era sigură	81
Un exemplu convingător: stabilizarea dinarului în 1931	82
Urmările politicii greșite a plăților în străinătate	83
Iluzia parității actuale trebuie pierdută	84
Poziția balanței comerciale și poziția monedei	85
Semnificația mișcării prețurilor	86
Situațiunea tezaurului și poziția monedei	88
Actualitatea problemei unei reforme monetare	89

CAPITOLUL V

ORIENTĂRI PENTRU POLITICA NOASTRĂ MONETARĂ.

Invățămintele experiențelor monetare din alte țări	91
Criza mondială, generator al experiențelor monetare	91
Cauzele care au dus la suspendarea convertibilității în grupul sterling	92
Deosebiri de scop și de tehnică între grupul Sterling și Statele-Unite	94
Devalorizarea și înviorarea vieții economice în 1933	95
Blocul aur și politica de deflație	97
Punctele de întrebare ale viitorului	98
Etalonul aur este asigurat	99
Liniile comune ale experiențelor din țările dunărene	99
Experiența Austriacă: Sistemul clearingurilor private	100
Experiența Ungară: Sistemul clearingurilor oficiale și al primelor valutare	104
Experiența Jugoslavă: Sistemul primelor valutare	109
Caracteristicile experiențelor monetare Austriace, Ungare și Jugoslave	110
Directivele politicii monetare Românești	112
Necesitatea primelor de export	112
Bazele programului din Iulie 1933	114
Pericolele unei restabilizări monetare	115
Primele monetare, sistem preferabil	116
Lipsa de inițiative eficace	116
Care trebuie să fie astăzi politica noastră monetară	117
Necesitatea practicării unei politici adecvate de devize	119
Avantajele acestei politici de devize	120
Creierea condițiilor favorabile unei noi stabilizări	121

PARTEA DOUA: C R E D I T U L .

CAPITOLUL I

*BAZELE ORGANIZAȚIUNII DE CREDIT ÎNAINTE DE CRIZA
BANCARĂ.*

Preponderența mijloacelor împrumutate față de cele proprii	127
Importanța băncilor mari	128
Caracteristicile băncilor provinciale	129
Instituțiunile de credit agricol	129
Instituțiunea de credit industrial	130
Practica reescontului la noi	131
Ineficacitatea politicii de credit a Băncii Naționale	132

CAPITOLUL II

CUM ERAU SATISFACUTE NEVOILE DE CREDIT.

Consecințele concentrării comerțului de bancă	134
Politica de participațiuni a marilor bănci	135
Rolul băncilor provinciale și lupta lor cu cele mari	136
Lipsa de mijloace de credit pentru agricultură	137

CAPITOLUL III

CRIZA BANCARĂ ȘI URMĂRILE EI.

Banca Națională și criza bancară	141
Stagnarea comerțului bancar	142
Influența crizei asupra băncilor mici	143

CAPITOLUL IV

*NEVOILE DE CREDIT ALE ECONOMIEI ROMANEȘTI,
IN NOUA SA STRUCTURĂ.*

Ce categorii de Instituțiuni de Credit sunt necesare?	146
---	-----

CAPITOLUL V

*DIRECTIVELE ACȚIUNII STATULUI IN DOMENIUL
CREDITULUI.*

Propunerile Românești la Conferința mondială din 1933	153
Rolul cambiei comerciale în viitor	156
Extinderea avansurilor pe mărfuri și a sistemului warantelor	157
Măsuri de credit pentru finanțarea recoltei	157
Adaptarea sistemului de acoperire a monedei	158
Necesitatea unei reforme în organizarea Băncii Naționale	159
Normele viitoarei organizațiuni bancare și supravegherea Statului	160

PARTEA TREIA: BUGETUL.

Aspectul problemei finanțelor publice	167
---	-----

CAPITOLUL I

*EVOLUȚIA BUGETELOR ȘI SITUAȚIA TEZAURULUI
ÎN CURSUL DEPRĂȘIUNII MONDIALE.*

Amploarea deficitelor bugetare	168
Gravele dificultăți ale tezaurului	169
Mijloace de trezorerie utilizate în 1933—1934	171
Datoria flotantă a Statului, la 1 Aprilie 1934	171
Pericolul deficitelor cronice	173

CAPITOLUL II

CAUZELE DEFICITELOR CRONICE.

Scăderea venitului național și veniturile Statului	174
Volumul plăților Statului a scăzut mai încet decât al încasărilor	176
Practica defectoasă a angajărilor nelegale	177
Amploarea angajamentelor neregulate	178
Supraevaluarea veniturilor și cheltuelilor bugetare	178
Defectele aparatului fiscal	179

CAPITOLUL III

Pag.

PROBLEMA ECHILIBRULUI BUGETAR.

Aspectul problemei în exercițiul 1934—35	181
Influența discontinuității politice și financiare	182
Structura bugetului 1934—35	183
Rezultatele probabile ale bugetului 1934—35	184
Datele numerice ale problemei echilibrului bugetar	187

CAPITOLUL IV

SOLUȚIUNILE FINANCIARE PENTRU SPORIREA
VENITURILOR STATULUI.

A) <i>Raționalizarea regimului impozitelor directe</i>	189
Bazele sistemului fiscal Titulescu	190
Sistemul fiscal Vintilă Brătianu	191
Concepțiunea noastră și modificările regimului fiscal	193
Legea contra evaziunii fiscale	194
Constatările și propunerile raportului Rist	195
Bazele reformei noastre din Martie 1933	196
Schimbările din 1934. în favoarea marilor contribuabili	198
Reforma impozitelor directe impusă de structura economiei Românești	199
1. Scindarea impozitului agricol	199
2. Impozitul comercial și industrial	201
3. Impozitul profesional	201
4. Impozitul global	202
5. Reorganizarea justiției fiscale	203
B) <i>Reforma sistemului de impozite indirecte</i>	204
1. Taza pe cifra de afaceri	204
Dovada evaziunii la taxa cifrei de afaceri	206
Necesitatea unei reforme	208
2. Taxa de consumațiune asupra băuturilor spirtoase	209
3. Celelalte taxe de consumațiune	211
4. Excedentele regiilor comerciale și celorlalte întreprinderi publice	212
Rezultatele probabile ale reformelor propuse	214
C) <i>Reorganizarea aparatului fiscal</i>	216
Imperfecțiunile aparatului fiscal	216
Bazele noii organizări a aparatului de constatare și percepere din 1933	217
Noua lege de organizare a Ministerului de Finanțe	219
Reforma legii vămilor	222
Sensul reformei realizate	222
Cum au fost nesocotite toate realizările obținute	223

CAPITOLUL V

RAȚIONALIZAREA ȘI CONTROLUL CHELTUELILOR
PUBLICE.

O politică iluzorie de economii	228
Noua tehnică bugetară introdusă în 1933	230
Bazele unei politici reale de economii	231
Necesitatea simplificării organizației statului	232
Liniile unui plan de acțiune eficace	234
Rolul controlului preventiv în realizarea economiilor	235
Înlăturarea controlului preventiv prin ultimele legi	235
A) <i>În ceea ce privește angajările de credite bugetare, aprovi- zionările și lucrările publice</i>	236
B) <i>În ceea ce privește numirile de noi funcționari</i>	237
La ce sume a fost limitat controlul preventiv	239
Nevoia întăririi controlului Inaltei Curți de Conturi	239

CAPITOLUL VI

PROBLEMA DATORIEI PUBLICE.

A) <i>Datoria publică externă</i>	243
Sarcina excesivă a datoriei externe	243
Greșelile grave ale guvernului Iorga	243
Primul efort pentru reducerea datoriei publice	244
Principiul nostru: Obținerea de acorduri provizorii	245
Actualul acord pe trei ani, defavorabil sub toate aspectele	246
O soluțiune cu caracter permanent se impune totuși în viitor	248
Capitalul străin beneficiază de avantajii excesive	250
a) Prin modul cum s'au revalorizat rentele	250
b) Prin procentele plătite	251
Se impune o ajustare a datoriei externe	252
B) <i>Datoria flotantă internă</i>	253
Modul în care poate fi lichidată datoria flotantă	254
Împrumutul intern, mijloc ultim de lichidare a arieratelor	256
Condițiunile nu au fost prielnice pentru lansarea împrumutului intern	258
Însănătoșirea pieței financiare necesită o acțiune eficientă	259
Modul cum a fost pregătit și realizat împrumutul intern a compromis această soluțiune	260
Soluțiunea monetară nu poate folosi lichidării trecutului	263

CAPITOLUL VII

REFORMA FINANTELOR LOCALE.

Bazele primei organizări unitare a finanțelor locale, în 1933	265
Cum poate fi completată reforma din 1933	267
Problema creditului pentru administrațiunile locale	269
Județele și comunele reduse la mijloacele interne de credit	270
Organizarea și activitatea creditului județean și comunal	271
Nevoia reorganizării creditului județean și comunal	273
Creierea unei noi instituțiuni	276

CAPITOLUL VIII

*UN PROGRAM DE INVESTIȚIUNI CA MIJLOC DE
STIMULARE A VIEȚII ECONOMICE.*

Planul de investițiuni din 1930	279
Posibilități și metode de finanțare	280
<i>Incheiere</i>	285

A N E X Ă

<i>Programul de investiții naționale din 1930</i>	291
---	-----